

תוכן העניינים

7	פתח דבר
9	עם התרגום
30	ספרי לוינס – מקור ותרגום
34	קיצורים ביבליוגרפיים
	אתיקה והאינסופי
35	פרק ראשון: מקרא ופילוסופיה
43	פרק שני: היידגר
48	פרק שלישי: ה"ישנו" ("il y a")
52	פרק רביעי: בדידות ההווה
57	פרק חמישי: אהבה ובְּנָהוּת
62	פרק שישי: מסתורין וחירות
67	פרק שביעי: הפנים
72	פרק שמיני: אחריות כלפי האחר
78	פרק תשיעי: תהילת העדות
83	פרק עשירי: קשיחות הפילוסופיה ונחמות הדת
89	נספח: ראיון עם לוינס ב־1992
98	ביבליוגרפיה נבחרת

פתח דבר

הוצאת מאגנס ועורכה הפילוסופי – החתום מטה – גאים להציג בפני הקורא הישראלי את חיבורו של עמנואל לוינס שהוא ספרו הראשון מני רבים וטובים הזוכה לתרגום עברי.

עמנואל לוינס מבקש במפעלו ההגותי לשרטט הקבלה פורה בין ההגות המערבית, לה הוא קורא היוונות, לבין המחשבה היהודית או מחשבת יהודים על אודות עצמם ודתם. מבחינה זו הוא אולי יורשו הישיר של פראנץ רוזנצווייג שביקש למעשה דבר דומה. על אופייה המדויק של הקבלה זו יקרא הקורא בהקדמתו המאלפת של אפרים מאיר המובאת להלן.

כבר במפעלו הפילוסופי הכללי של לוינס יש משום תרומה ייחודית, שבעטייה לא לשווא נחשב הוא כיום להוגה דעות חשוב ביותר. הוא היה האיש שהביא לראשונה את הצרפתים (ובראש וראשונה את ז'אן-פול סארטר) להכיר בחשיבות הגותם של הוסרל והיידגר, בחיבורו הראשון משנת 1930: 'תורת האינטואיציה בפנומנולוגיה של הוסרל'. בימינו נחשב לוינס למטאפיסיקאי אתי ראשון במעלה, אשר השפיע לא מעט על הוגים עכשוויים רבים, כמו דרידה ועוד.

אולם תרומתו של לוינס הפליגה הרחק מעבר למחשבה העיונית של המערב, וגם בתולדות ההגות היהודית שמור לו מקום של כבוד. לתרומותיו המקוריות בנושאי מחשבת ישראל יצא שם דבר, ומפליא שער היום לא מצאו חיבוריו אלה, כמו גם חיבוריו הפילוסופיים הכלליים, תרגום עברי ומדעי, למרות העובדה שרוב ספריו תורגמו לעשרות שפות ועוררו הדים מרובים. על מנת להזים במקרה של לוינס את האימרה הידועה כי "אין נביא בעירו" התגייס אפרים מאיר (בשיתוף עם שמואל ראם) לתרגם לראשונה לעברית טקסט שלם שלו. שקדנותו ומעורבותו של אפרים מאיר בנושא תרגומו ובמחשבתו של לוינס עמדו לו כנגד הקשיים המרובים לאינספור שעמד לפניו. לוינס נוהג לעתים לפרק את המילה הצרפתית למרכיביה, תוך אזכור של הגיזרון הלטיני (כנוהגו של היידגר בגרמנית). מכאן נובעים קשיים

עצומים שיידע כל מתרגם עברי של כתבי לוינס, קשיים שעלולים לגרום לו למעידה או להזנחת המפעל התרגומי כולו. דבר זה לא קרה לאפרים מאיר, כפי שמעיד התרגום שלפנינו. אמנם הספר נכתב במקורו בשפה קלה יחסית ומובנת לכולם אך גם כך לא מעטות היו המהמורות שעמדו בדרכו של מאיר.

הואיל וזהו התרגום הראשון של ספרו של לוינס לעברית העדפנו דווקא לפתוח במסכת שהיא למעשה אוטוביוגרפיה אינטלקטואלית של לוינס, המשרטט בפני הקורא, בדיאלוג שלו עם פיליפ נמו, את עיקרי משנתו, את מקורותיה, את יעדיה ואת תקוותיה לעתיד, משנה שבה מקום חשוב למדינת ישראל, קרי לציונות, ולהגות היהודית. הראל פיש כתב (בחוברת 'דעת', משנת תשנ"ג): "רק יהודי היה מסוגל לכתוב את כתבי לוינס". אין כמו משפט זה המאפיין יפה את החיבור שלפנינו. מבין שורותיו של חיבור זה, ולמעשה מכל שורה שכתב לוינס בעשרות ספריו ומאמריו, מתגלה אהבה אמיתית אל "האחר", שהוא אחד ממושגי האתיים המרכזיים. "האחר" אינו רק יהודי חם ורגיש בדומה ללוינס עצמו, אלא כל אדם באשר הוא אדם. מבחינה זו ניתן להרגיש כי מדבר כאן אלינו לא רק הוגה דעות דגול, אלא גם בן אדם אמיתי, וכפי שאומרים זאת בידיש – שפה שלוינס אוהבה במיוחד – מופיע כאן לפנינו במלוא גדולתו ההומניסטית "מנטש" אמיתי.

כשבישרנו ללוינס בראיון, שערכנו עמו בפאריס (ראה "נספח" בספר זה), כי עומדים אנו להוציא את חיבורו לעברית, רבה היתה שמחתו ותודתו ניכרה היטב בתווי פגיו ובמחוות חמות שהעניק לנו. תקוותנו היא שלוינס יזכה לראות ספר זה בעברית בבריאות טובה ואת תרגום הספר *Totalité et Infini* ('כוליות והאינסופי') האמור להופיע בהוצאת מאגנס בסדרת "ספרי-מופת פילוסופיים".

יעקב גולומב